

[Rahbek.]

Der kunde være flere Enkeltheder, som det kunde være interessant at diskutere, men det skal jeg ganske afholde mig fra. Jeg regner med, at Lovforslaget bliver henvist til et Udvalg, og det vil jo være det rette Forum for den Slags Drøftelser. — Jeg vil saa slutte med at udtale, at Folkeforsikring efter min Mening er den Form for Aldershjælp, som kommer Idealet nærmest, men vi er ikke blinde for de Vanskeligheder, der er forbundet med Princippet Gennemførelse i Praksis. Men vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, og selv om Forholdene er vanskelige, fordi vi i omtrent 40 Aar har levet under en bidragsfri Forsørgelseslovgivning, maa vi paa den anden Side ogsaa indrømme, at Vanskelighederne bliver neppe mindre ved at udskyde Sagen, og vi vil derfor i et Udvalg være med til at undersøge hele Spørgsmaalet og de Muligheder, der maatte være til Stede for at opnaa et Resultat.

Stauning: Den Sag, som behandles i Øjeblikket paa Foranledning af det konservative Parti, er jo ikke ukendt her i Rigsdagen, selv om Kendskabet hertil maa ske mere er begrundet i Kommissionsarbejder. Hvis dette Spørgsmaal om Forsikring til Fordel for Invalider og gamle ikke var saa kendt, hvis det ikke havde været saa grundigt behandlet paa forskellige Stadier, kunde det jo være ganske rimeligt, at Sagen blev underkastet en Prøvelse — og en grundig Prøvelse. Men saadan er det jo slet ikke; der er ikke mange Sager, som i den moderne Tid har været oftere under Behandling end netop dette Spørgsmaal. Allerede i 1866 har en Kommission overvejet Spørgsmaalet, og Resultatet af denne Kommissions Arbejde blev, at et Flertal foreslog Oprettelse af en statsgaranteret Anstalt for Alderdomsforsikring. Det er Oprindelsen til de Konservatives Indsats paa dette Omraade i den moderne Tid — en Kommission af 1866. Derefter har Spørgsmaalet gentagne Gange været under Behandling. Da der ikke kom noget Resultat i 1866, var Sagen dog stadig Genstand for Overvejelser; særlig erindres det fra Aarene derefter, at en Række frisindede Mænd som Jernstøber Lunde og Sognepræst Kühnel paa et meget tidligt Tidspunkt

fremhævede Nødvendigheden af at skabe en eller anden social Ordning, hvorved der sikredes gamle og Invalider — og man havde her ganske særlig Spørgsmaalet om de gamle i Forgrunden — et rimeligt Udkomme, naar Arbejdsevnen svigtede. Det, der har mit Partis Interesse, er netop det, som de Mænd, Jernstøber Lunde og Sognepræst Kühnel, den Gang — i 70erne — meget stærkt fremhævede, nemlig at denne Sag slet ikke kunde skilles fra det gældende Lønssystem. Disse Mænd præciserede, endnu inden Socialdemokratiet opstod, at Lønssystemet med Besiddernes Ret til Udbytning af Arbejderne maatte paaføre Besidderne, Ejerne af Bedrifterne, Udbytterne, som de kaldes i det moderne Samfund, eller Overklassen — hvad man nu vil kalde dem — en Pligt til at afholde Udgifterne til Alderdomsforsørgelse af de Arbejdere, der kasseres som Udbytningsobjekter, naar deres Arbejdskraft ikke længere har tilstrækkelig Værdi for Besidderne.

Se, dette Princip er ganske ladet ude af Betragtning, naar de Konservative og Venstre i vor Tid beskæftiger sig med dette Emne. Det konservative Parti har, saaledes som Lovforslaget nu viser, til Trods for hvad der altsaa findes af fornuftige Betragtninger i Fortiden, endnu ikke opgivet Haabet om at tage baade i Posen og i Sækken. De vil bevare Udbytningen, men de vil ogsaa snyde sig fra de Forpligtelser, som foreligger for Udbytterne overfor dem, der slides op under Udbytningen.

Det Arbejde, som udførtes i den nævnte Kommission af 1866 og af de velmenende og frisindede Mænd, der fandtes i Erhvervslivet den Gang i Modsætning til nu, førte ikke til noget Resultat. Kommissionen af 1866 efterfulgtes af Arbejderkommissionen af 1875 — den berømte Kommission. Denne Kommission afgav Betænkning i 1878, og endskønt Flertallet der ogsaa sluttede sig til Tanken om en Alderdomsforsikring, erklærede Kommissionen dog, at det egentlig var en umulig Tanke. Man sagde udtrykkeligt, at ved at fratage Arbejderne Smaasummer — det sagde Kommissionen selv — berøver man dem Evnen til at forbedre deres Stilling, og i mange Tilfælde vil de være ude af Stand til at skaffe sig selv og deres Familie det nødvendige Underhold for den øvrige Del af Lønnen, og man frygter —